

**Дигитализация на обучението по икономика и предприемачество
в първия гимназиален етап на средното образование**
Румина Вълкова

**Digitalization of Economics and Entrepreneurship Education
in the First Upper Secondary Education**
Rumina Valkova

Abstract:

Digitalization is the process of converting information into a digital format. This process has been proceeding at a rapid pace in recent decades. Nowadays, digitalization is a fact in various fields and spheres. Education is no exception, on the contrary – it should be an example for other industries how to use as effectively as modern innovative methods, approaches tools and technologies to achieve the best results and to the greatest extent to improve and facilitate human life and activity. As an area of importance in national and European policy, education in economics and entrepreneurship should be constantly updated and be adequate to the growing needs for development and use of new technologies.

Keywords: digitalization, economy, entrepreneurship

For contacts: Rumina Valkova, University of National and World Economy, Sofia,
r.valkova@unwe.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Развитието на технологиите в последните години обхваща всички области и сфери на човешката дейност. Иновациите ни заобикалят и ни предлагат непрестанно нови възможности за растеж и усъвършенстване.

Все по-нарастващото значение на новия тип умения и компетенции на обучаемите са част от същността на образованието на XXI век. Подобряването им като цел все повече и повече се превръща в ключов компонент от дейността на изследователи, представители на социалната теория, IT специалисти и др.⁵

Сферата на образованието следва да бъде една от водещите в използването на иновации и технологии. Да бъде водач и пример за това как тяхното ефективно използване да доведе до възможно най-добри резултати. Обучението по предприемачество е определено от Европейската комисия като част от ключовите компетентности в Европейския съюз. Затова в последните години се работи в насока за насърчаването му. И процеса на дигитализация на обучението в областта на икономиката и предприемачество е важна част от цялостния процес на дигитализация на образованието.

ИЗЛОЖЕНИЕ

В настоящия доклад ще бъдат разгледани облачните пространства (облачни хранилища) като начин за дигитализиране на образователния процес, както и

---

⁵ Данаил, Д., „Дигитализация и образование: иновативност, креативност и иинтеркултурност“, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2020

някои програми и проекти, чрез които успешно се допринася за пренасянето на учебните материали във виртуален формат.

Обучението за придобиване на средно образование се осъществява от VIII до XII клас включително в два етапа, както следва:

1. първи гимназиален – от VIII до X клас включително
2. втори гимназиален – от XI до XII клас включително

Профилираното образование се осъществява в средната степен чрез общообразователната и разширената подготовка – в първи гимназиален етап, и чрез общообразователната и профилираната подготовка – във втори гимназиален етап, където може да се осъществява и чрез разширената подготовка.⁶

Облачното пространство – какво представлява и какви услуги предлага?

Облачното пространство (облачно хранилище) е модел, при който данните се съхраняват в логически запаси. Облачните пространства позволяват качване и споделяне на по-голяма като обем информация, което позволява предварително дигитализираната информация да бъде достъпна по всяко време и от различни устройства. Съхранението на данните обикновено се осъществява от хостинг компании, които отговарят за това информацията да бъде достъпна и защитена. Онлайн хранилището дава възможност за качване и съхранение на всякакъв вид данни в различни цифрови формати – например текстови документи, видео и аудио файлове, снимки и др. качените в облачното пространство файлове са достъпни за потребителите по всяко време от различни устройства (компютър, таблет, смартфон, лаптоп или др.) като единственото условие е да има интернет връзка.

Облачните пространства са създадени през 60-те години на 20 век. С течение на времето броят им нараства. Те се развиват и като размер на предлаганото пространство и като услуги, които предлагат на потребителите. Удобство е, че може един потребител да има достъп до различни облачни пространства, създавайки свой профил. Така при желание всеки преподавател или учител би могъл да пренесе всички необходими уроци, учебни материали, тестове и др. на цифров носител и постепенно изцяло да дигитализира процеса на обучението.

Някои от по-разпространените и масово използвани хранилища са: Google Drive; I cloud; MEGA; One Drive; Dropbox; pCloud; MediaFire и др.

Нарастването на броя на облачните хранилища води до по-голяма конкуренция между тях и съответно до непрестанното подобряване и усъвършенстване на предлаганите услуги, като например повече пространство за съхранение на данни; по-голяма сигурност за информацията и личните данни; достъпност от различни операционни системи и др.

Облачното пространство обикновено се ползва безплатно до определен капацитет и размер на информацията, а за предоставяне на повече пространство или допълнителни услуги се заплаща такса.

Някои хранилища като например Google Drive предлагат услуга за автоматичното преобразуване на всички качени файлове в Google Docs, които не

---

⁶ Закон за предучилищното и училищното образование, Обн. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г.

заемат никакво пространство и така на практика използваното пространство става неограничено.

Някои хранилища като Media Fire използват социалните медии, за да популяризират услугите и предлагат допълнително безплатно пространство срещу споделяне на статуси и изпращане на покани към приятели.

Друга услуга, която биха могли да предлагат облачните хранилища е създаването на групи и споделяне на файлове в тях като те са достъпни само за потребителите в съответната група.

Някои хранилища позволяват анонимно качване на файлове, както и дали някой от качените файлове може да бъде достъпен без парола.

Друга предлагана услуга би могла да бъде броя на сваляния на съответния файл.

Повечето хранилища имат ограничения относно размера на качваните файлове. Френската облачна услуга hubiC например няма такова ограничение.

Някои хранилища предлагат допълнително безплатно пространство за всеки поканен приятел. DropBox например има максимален размер на пространството, независимо от броя на поканените приятели, докато други като Сору нямат такива ограничения. Друго удобство на Сору е преместването на данни в други облачни системи.

При някои хранилища трябва при споделяне на файл да се избере колко да продължи възможността за свалянето му.

Това са само част от многобройните облачни хранилища и разнообразните услуги, които предлагат. Масово използваните облачни пространства обикновено са тези с английска версия, но има голям брой руски и китайски доставчици на облачни услуги, които предлагат големи пространства за съхранение.

Чрез използването на облачните хранилища учителят може да качи всички лекции, презентации, уроци и други материали и да ги представя директно чрез интерактивна дъска/монитор или друго устройство или да ги изпрати и сподели с учениците, в случай, че разполагат с индивидуални устройства.

За да може изцяло да бъде дигитализиран процеса на обучение е необходимо снабдяването с хардуерни устройства, чрез които всеки ученик да има достъп до облачните хранилища, както и различни софтуерни продукти, чрез които учебния материал да бъде пригоден за всяка учебна дисциплина.

В последните години някои от най-големите и развити в света компании за телекомуникации и технологии създават различни платформи, програми и проекти, благодарение на които да бъдат внедрени иновативни методи, подходи и инструменти в учебния процес и той в по-голяма степен да бъде дигитализиран.

Сред примерите в тази насока е безплатната платформа на Самсунг, чрез която могат да се създават отделни класни стаи, да се качват видео или аудио уроци, да се представят презентации, да се провеждат изпити и тестове, както в реално време, така и отложено.

Добър пример е и проекта на компанията Интел Skills For Innovation (Умения за иновации) и свързания с него Модел 1:1, чрез който всеки ученик получава персонално устройство (Chromebook).

В последните години се увеличава броя на компаниите, които предлагат специализиран икономически софтуер. Все още в часовете по икономика и

предприемачество в средното образование се ползва рядко, тъй като за целта учебните занятия трябва изцяло да се провеждат в компютърни зали, а и специализирания софтуер е платен с изключение на някоя срочна демо версия.

Партньор по проекта е Центъра за творческо обучение, чрез който той става достъпен за всички училища. Благодарение на получените по Модела 1:1 устройства Chromebook участвалите в проекта училища успяват до голяма степен да дигитализират процеса на обучение и все по-малко се налага използването на хартиени учебници и учебни помагала. Сред тях са и някои професионални гимназии и профилирани средни училища с профил „икономическо развитие” и профил „предприемачество”/”предприемачески науки” и това спомага за дигитализацията на обучението по икономика и предприемачество.

Голямата софтуерна компания Микроинвест дарява компютри и софтуерни продукти на професионални гимназии и профилирани средни училища с профил „икономическо развитие” и профил „предприемачество”/”предприемачески науки”. Компанията е специализирана в предлагането на бизнес и счетоводен софтуер, който спомага в голяма степен за дигитализацията на обучението по икономика и предприемачество.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Живеем във време на техническа еволюция. Време, в което технологиите се развиват стремглаво и променят човешкия бит. Променят живота ни, променят науката. Променят начина на учене, на преподаване, на възприемане на обмяна на опит, на съхранение на информация. Черната дъска става интерактивна, учебниците и тетрадките стават електронни устройства. Факти, които няма как да променим. Можем само да се научим да ги използваме ефективно, за да постигаме добри резултати. Бизнесът, предприемачеството, много отрасли на икономиката се развиват все повече в онлайн пространството. Няма как обучението в тези области на образованието да върви в друга посока. Обучението по икономика и предприемачество следва развитието на общообразователния процес. А той цели максимално цифровизиране на информацията, използване на иновации и дигитализация.

ЛИТЕРАТУРА

1. Данаил, Д., „Дигитализация и образование: иновативност, креативност и иинтеркултурност”, УИ „Св. Климент Охридски”, София, 2020
2. Закон за предучилищното и училищното образование, Обн. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г.
3. <https://hicomm.bg/>
4. <https://web.mon.bg/>